

Posudek na magisterskou diplomovou práci Mariany Pekárkové

Konečná stanice, vystupovat! Pojetí péče o jedince s Alzheimerovou demencí očima blízkých (a) pečujících

Práce Mariany Pekárkové se dotýká velmi aktuálních otázek v oblasti politiky péče a jejích genderových rozměrů a dilemat. Autorka práce sama pracovala v instituci, která nabízí péči lidem s Alzheimerovou chorobou a její znalostní kapitál tak tvoří zadní plán práce, možná až příliš upozaděný. Práce je postavena na metodě narativních rozhovorů s pěti „blízkými (a) pečujícími“ rodičů s Alzheimerovou chorobou. Volba narativních (na rozdíl od např. polostrukturovaných či tematicky vedených rozhovorů) autorka dobře a relevantně osvětluje, nicméně ze samotného analytického zpracování není výhoda těchto narativních rozhovorů tolik patrná, v samotné analýze autorka čerpá převážně z částí rozhovoru, které se explicitně vztahují na rozhodnutí (a jeho neustálé vyjednávání) o umístění rodiče pod dohled institucionalizované péče, nezaznívá tu mnoho z širšího kontextu životních narativů. K samotné analýze se vyjádřím ještě níže.

Pro svou analýzu autorka dobře a smysluplně připravila teoretické a konceptuální zázemí v úvodu práce. Tzv. teoretická část se člení do čtyř kapitol, které se věnují feministické politice/teorii péče, (ne)dostupnosti péče, profesionalizaci a medikalizaci péče v (post)moderní společnosti a zahrnuje také velmi důležitou kapitolu, která se snaží o problematizaci naturalizované kategorie „Alzheimerovy nemoci“. Tato „teoretická“ část práce je sice relativně úsporná (koneckonců celá práce se drží minimálního předepsaného rozsahu), nicméně pro analýzu relevantní a účelná; je také dobře napsaná a autorka se zde—což je velká, důležitá a nesamozřejmá přednost práce—na základě teoretické literatury snaží o zformulování vlastních tezí a argumentů. Autorka také zahrnuje velmi povedenou kapitolu „kým jsem ve výzkumu“, kde hodnotí svou lokaci a způsoby jak tato může promlouvat do průběhu a výsledků výzkumu.

Vlastní analýzu autorka člení do 4 kapitol, ve kterých postupně diskutuje a hodnotí vliv oznámení diagnózy na rozhodnutí umístit rodiče do institucionální péče, vyjednávání a hledání rozhodnutí, fáze umístění a „v novém domově“. Z citátů, které autorka vybrala, a na nichž staví svou interpretaci, je zřejmé, o jak zajímavý materiál se jedná, i to, že autorka práce dobře vedla rozhovory a že z nich umí „vytáhnout“ důležité či klíčové momenty a ty propojit s analytickým rámcem. Je nicméně patrné, že u posledních dvou kapitol byla diplomandka již pod časovým presem a zde, nutno podotknout, je její vlastní analýzy a interpretace méně, nežli v předchozích kapitolách, i méně nežli by bylo potřeba.

Ted' k problematičtějším bodům analytické části: Autorka v diskuzi vlastní metody mluví o několika úrovních kódování a o tom, že v práci s daty došla k úrovni axiálnímu kódování. Ráda bych se autorky zeptala, proč v členění analýzy s touto úrovní nepracuje, resp. nahrazuje ji spíše tematickým, či dokonce chronologickým kódováním. Resp. mohla by pro účely obhajoby představit tyto axiální kódy, a představit, jak jinak by se s jejich

pomocí dala analýza uspořádat.

Velmi zajímavá je kapitola, ve které autorka hodnotí vliv konkrétní diagnózy (Alzheimerova choroba) na rozhodování o umístění blízkých do institucionalizované péče, nicméně samotná autorčina teze je spíše implicitně patrná, nežli artikulována. Prosila bych o její ozřejnění u obhajoby.

Dále, práce je rámována koncepty feministické etiky péče, a přestože autorka v průběhu celé práce upozorňuje na jednotlivé znaky genderovanosti pečovatelského diskurzu i praxe, k promyšlení toho, jak popsaná situace několika rodin vyjednávajících složité konstelace péče navazuje na, či posouvá teoretizace feministické etiky v práci explicitně není, opět tedy prosím o doplnění během obhajoby. A za třetí, na obě výše položené, navazuje i moje poslední otázka: Jak by podle autorky bylo možné propojit feministickou etiku péče propojit s perspektivou disability studies, na kterou autorka také implicitně navazuje? A jak by bylo možné z pozic feministické etiky (a/či z pozic disability studies) možné kriticky zhodnotit nahlížení na osoby s Alzheimerovou nemocí?

V celkovém hodnocení se jedná o velmi dobře připravenou a dobře zvládnutou a velmi kultivovaně napsanou práci, která se dotýká velmi aktuálních problémů, vychází z vlastního primárního výzkumu. Jednoznačně práci doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

Kateřina Kolářová
Praha, 9.6. 2016